

בסיעתא דשמיא

שיעורים בכומדות וחסידות

שנאמרו בבית המדרש "בית אהרן"
רחוב הרב ברים 5 ביתר עילית

הרב שמעון שפיצר שליט"א

ניצול ליל הסדר להאצלת אור האמונה

ניתן לשמוע בקו ישיר 0732951337

www.kolhalashon.com

ניתן להאזין לשיעורים
בקול הלשון

03-6171111

להורדת הקונטרס
באתר קול הלשון

www.kolhalashon.com

מדור אמונה ובטחון – שיעור מ"ו

ניצול ליל הסדר להאצלת אור האמונה

עכשיו בא לידינו

הנה היות שאנו עוסקים כל השנה בסוגיות האמונה והבטחון, עכשיו שאנו מגיעים לליל הסדר, שהוא ליל האמונה, שמחה גדולה היא בעבורנו. אמנם כן, כפי שכל ימות השנה הם הכנה לפסח, כן הפסח הוא הכנה לכל ימות השנה, שהרי מפני כך נתן לנו הקב"ה בחג זה מצוות רבות המחזקות את האמונה, כדי שתהיה האמונה נטועה בלבנו היטב במשך כל השנה כולה.

הן אמת שכל המצוות כולן נועדו להביא את האדם אל האמונה, וכפי שהן מכונות בזוהר הקדוש "עצות", כי עצות הן להגיע על ידן אל האמונה. במצוותיו נתן לנו הקב"ה כלים לעמוד איתנים ברוחנו מול כל הקשיים הפוקדים אותנו, הוא נתן לנו חגים ומועדים ושבתות השנה, וכל שאר המצוות, אשר כל אחת מהן מועילה בדרכה המיוחדת שלה להוביל את האדם אל האמונה.

וידעתם כי אני ה'

אולם, מתייחדת במינה מצות סיפור יציאת מצרים בליל הפסח, שהמקיים אותה כראוי, זוכה ומקבל אור גדול של אמונה למשך כל ימות השנה. צריכים אמנם לסייעתא דשמיא גדולה שהסיפור יחלחל בתוך הלב, אבל כשיחלחל, יקבל האדם הסתכלות חדשה והבנה חדשה על העולם ויערב לו מכאן ואילך.

וכבר פירש כן בקדשו הרה"ק שר שלום מבעלז זיע"א לשון הפסוק: ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בם, וידעתם כי אני ה'. כי לכאורה היה צריך לומר "וידעו כי אני ה'" שהרי זה עולה על "בנך ובן בנך", ומדוע אמר "וידעתם כי אני ה'". אך הפירוש הוא, שעל-ידי שתספרו סיפור יציאת מצרים לבנכם ובני בנכם, ממילא תדעו אתם כי אני ה', כי על-ידי הסיפור לאחרים משתרש הדבר בלב. ולתכלית זו נתן הקב"ה מצות סיפור יציאת מצרים, ולא רק בשביל שידעו זאת הדורות הבאים.

והוסיף הרה"ק רבי אהרן מבעלז זיע"א בשם אביו הרה"ק רבי ישכר דוב זיע"א, שלפי דברי זקנם השר-שלום זיע"א מובן שפיר מדוע לא מנו מוני

המצוות מצות לימוד התורה והמצוה ללמד לאחרים כמו שנאמר "ושננתם לבניך" לשתי מצוות נפרדות, כי באמת מצוה אחת הן, אלא שעל-ידי הלימוד לאחרים קונה האדם את התורה והיא מתאחדת עמו ועל ידי כן הוא מקיים את תכליתו בעולמו.

ואכן היות שתכלית סיפור יציאת מצרים הוא להשריש את האמונה בלב המספר עצמו, על כן אמרו חז"ל שאין החובה לספר לבנים דווקא, אלא אם אין לו בנים יספר לאשתו, ואם אין לו אשה יספר לחבירו, ואפילו אם הוא יושב בדרך (מה שמצוי בהאי שנתא בעקבות מגיפת הקורונה), יספר לעצמו בדרך של שאלה ותשובה.

האמנתי כי אדבר

לידי הרה"ק רבי יהושע מבעלז זיע"א נקלע פעם פירוש על הזוהר הקדוש בכתב ידו של רבינו משה קורדובירו ז"ל. שכר תלמיד חכם אחד לפענח את הכתב-יד, ואמר לו שמפענח כתב היד בלבד יוכל לקבל השגות נשגבות, והביא לו ראיה ממה שפירש הבעש"ט הקדוש לשון דוד המלך ע"ה (דה"י א כת, יט) "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל", שמעצם כתיבת תבנית הבית, זכה דוד המלך להשכיל את כל ההשגות של בית המקדש.

ואם כך משפיע הכתב על נפש האדם, כל שכן הדיבור שיש לו כוח עצום להשפיע על הנפש. והלא כן אמר הרה"ק מלעכוויטש זיע"א, שמזה שמדברים דיבורי אמונה, באים להכרת האמונה בלב, וכך פירש "האמנתי כי אדבר", האמנתי על-ידי שדיברתי דיבורי אמונה. כך היא המציאות, שכאשר האדם מוציא איזה דיבור מפיו, ובעיקר אם הוא מוציא אותו עם רגש והתלהבות, הוא נעשה דבוק לדיבור זה והדיבור חורש תלמים בנפשו. ועל כן נתן לנו הקב"ה מצוה זו לספר ביציאת מצרים, כי כפי מה שנוסיף לדבר מיציאת מצרים, כך תוסיף האמונה בה' לקנות שביתה בלבנו.

כל השנה כשמדברים דיבורי אמונה הוא כך, אך חיבה יתירה נודעת לליל הפסח, כי לליל הפסח כוח סגולי לקלוט את האמונה בלב כפי הידוע מהרה"ק מאפטא זיע"א, וכפי שלב השומע פתוח אז לרווחה, כן לב המספר פתוח לרווחה, ודברי עצמו נקלטים אז בלבו וילוו אותו במשך כל השנה כולה נוכח כל הקשיים שיתייצבו כנגדו.

סלילת דרך לאמונה

ומה ערבים דברי קדשו של הרה"ק רבי יהושע מבעלז זיע"א, שמפני כך לא היו גרשום ואלעזר בני משה ביציאת מצרים, אלא באו לאחר מכן עם

אמם ציפורה כמבואר בפסוקים, כדי שיוכלו בני ישראל לקיים מצות סיפור יציאת מצרים באותה השנה, שהרי אינו שייך לספר למי שהיה בעת יציאת מצרים וראה את הכל בעיניו.

ואמנם רק משה רבינו קיים אז מצות סיפור יציאת מצרים, כי הוא המנהיג, המכניס את הדעת בלבבות בני ישראל ומשריש בהם האמונה. ומאחר שהיה רצון ה' שיוכלו בני ישראל בכל הדורות לקבל הארת האמונה בזה הלילה, לכן נתן למשה רבינו ע"ה את היכולת לספר סיפור יציאת מצרים עם כל ההידורים והכוונות, ובזה סלל דרך לאור האמונה לכל הדורות העתידים לבוא.

עלינו לבוא אפוא למצוה זו מתוך ידיעה שבכוחה להאיר את נפשנו באור האמונה, להכין את עצמנו למצוה זו כיאות, ולשאת תפילה לה' שאכן המצוה תפעל את פעולתה ותלווה אותנו האמונה במשך כל ימות השנה.

ערות הארץ באו לראות

כעת נבוא בע"ה לבאר יותר איך נוכל לבוא לאמונה מתוך סיפור יציאת מצרים, לא לפני שנקדים שכל כמה שנדבר נגיע רק לקצה קצהו, כי אין סוף להבנות וידיעות האמונה שאפשר להוציא מסיפור יציאת מצרים.

ובכן, נשוב אל תחילת הסיפור: מצרים היתה ארץ שנקראה 'ערות הארץ', באשר בה שלטה הכפירה בכל עוז ותוקף. בראשה עמד פרעה שהיה קליפה גדולה, ודיבר בשפה של כפירה והנהיג את עמו בהנהגת הכפירה. כשבני יעקב ירדו למצרים, הרגישו אפוא שהם נמצאים תחת קליפת פרעה אשר יכולה לעשות בהם כרצונה, שהרי כן ראו כי פרעה סוגר עליהם על-ידי כשפיו שלא יוכלו לברוח ממצרים, ומעביד אותם בחומר ובלבנים, וכך נמשך הדבר כבר עשר שנים, עשרים שנה, חמישים, מאה, מאתיים, והאמונה שיש מנהיג לבירה נעשתה קשה יותר ויותר מיום ליום.

תכבד העבודה על האנשים

גם כשבאו משה ואהרן לבקש מפרעה שיוציא את בני ישראל ממצרים, וכבר ניצת בהם זיק של תקוה, שמעו את פרעה פוער את פיו הטמא ומדבר דיבורי בלע: מי ה' אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל? לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח! ושוב התנפצה תקוות בני ישראל על סלע האכזבה והוקשה להם כפליים להאמין כי יש מנהיג לבירה.

וכשיצאו משה ואהרן מפרעה, הכביד פרעה על בני ישראל יותר מבתחילה, באמרו: "תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו

בדברי שקר". וכפי המבואר בספרים כך היא דרכה של הקליפה, כאשר היא מרגישה שהולכים לבטלה מן העולם, היא נעמדת על שתי רגליה להלחם על חייה ואז היא מסוכנת ביותר.

זעכשיו קירבנו המקום לעבודתו

ומפני מה הביאנו הקב"ה למקום טמא ושפל כזה? מבאר החתם סופר: "בתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו" – בתחילה היו נמצאים תחת קליפת העבודה זרה. וכל כך למה? "זעכשיו קירבנו המקום לעבודתו" – דווקא על-ידי שהכניסנו במקום כזה הנתון תחת שליטת הקליפה, קרבנו השי"ת אליו.

וביאור הדבר, כי אלמלא היו נמצאים בני ישראל תחת שליטת הקליפה, הגם שהיו רואים כי הקב"ה עושה אותנו ומופתים, לא היתה האמונה נדרשת כל-כך בלבם, שהרי מעולם לא חשבו שאין מנהיג לבירה. אבל עכשיו שהיו נתונים מאתיים ועשר שנים תחת שליטת הקליפה, והיו בטוחים שאין מי שיכול להצילם מידה, ולפתע בא הקב"ה והוציא אותם ביד חזקה ובזרוע נטויה על-ידי עשר מכות שהביא על המצריים, ממילא נתחזקה האמונה בלבם ביתר שאת, כי יש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך.

ומעתה ואילך, כל אימת שהאיש הישראלי יעמוד בפני איזה נסיון באמונה, ייזכר שלא היתה קליפה יותר גדולה מקליפת מצרים, ושכבר הוכיח הקב"ה שאף היא אין לה שום כוח וברגע אחד היא מתבטלת, ומזה יבין שגם הקליפה שהוא עומד כנגדה כעת, היא אפס אפסים, ויתפלל לה' שיכניע אותה תחת רגליו.

והרי כן תראה שמי שזקוק לראשונה בחייו להלוואה של עשר אלף דולר, בטוח הוא שזה סוף העולם. וכשהשי"ת בעזרו ומעיד לו ההלוואה מפלוני ופלוני ורואה שאינו סוף העולם, בפעם הבאה שיזדקק להלוואה כזו כבר לא ייבהל כל-כך אלא יאמין בה' שישלח לו. אך אם יזדקק שוב להלוואה של מאה אלף דולר, שוב יתחיל לבו להלום בחזקה, מי יודע אם גם בסכום כזה יעזור לי ה', ושמא אשאר בעל חוב וירדפו אותי... ואם כבר השיג גם את זאת וראה שאינו סוף העולם, כבר לא ייבהל כשיזדקק שוב להלוואה של מאה אלף דולר, אבל בוודאי יעמוד שוב בפני שוקת שבורה כשיזדקק להלוואה של מליון דולר...

הכניסנו הקב"ה תחת ההסתר הגדול ביותר השייך בעולם, באופן שלא יתכן במשך כל הדורות שיהיה איזה אדם בהסתר יותר גדול מזה, ואז נוכח להזכר כל אימת שנהיה בהסתר, שכבר היה מעולם הסתר יותר גדול ממנו, ואם שם היה אתנו הקב"ה בגלותנו והוציאנו ממנו, אף עתה נמצא הוא אתנו בגלותנו ויוציאנו ממנה.

אמונת השרידים המוצלים מאש

סיפר לי יהודי שהתקשר לנחם יהודי אחר שאביו נגדע ר"ל בדמי ימיו ממחלת הקורונה, מה ששמע אז מאותו יהודי: אם הנפטר, הלא היא זקנתו של היהודי שהתאבל על אביו, נמצאת עדיין בין החיים (יוסיף השי"ת להאריך ימיה בנעימים). התלבטו בני המשפחה אם לספר לה על פטירת בנה בחטף מפני שחששו שהבשורה המרה תשפיע על בריאותה. אולם, סופו של דבר היה שלא יכלו להתחמק מלספר לה. סיפרו לה בחשש גדול וברמיזה כדי שלא תיטרף עליה דעתה.

כשהבינה הזקנה במה דברים אמורים קראה ואמרה: מדוע אתם חוששים כל-כך לספר לי דברים מעין אלו? אין לכם מה לחשוש! הלא יכולה אני לקבל אותם כי ראיתי את אלוקים פנים בפנים. הן הייתי במלחמת העולם השנייה ואיבדתי שם את אבי ואת אמי, את אחיי ואחיותיי, אך הקב"ה לא עזב אותי, אלא היה עמי בכל עת ועזר לי לבנות בית לתפארת ולהוליד בנים ובני בנים ההולכים בדרך התורה והמסורה...

מי שלא עבר כלום בחייו, בטוח בכל זמן של חושך והסתר שהוא סוף העולם. אבל האיש היהודי לעולם אינו הולך לאיבוד, כי יודע הוא שכבר היה במצרים שהוא ההסתר הגדול ביותר ויצא ממנו, ואם כן אין שום דבר שיכול לשבור את רוחו.

לילה כיום יאיר

הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו: היות שהאמנת בי, והאמין בה' ויחשבה לו צדקה, על כן אכניס את בניך לכור הברזל והוציאם משם כדי שיאמינו בי באופן ששום רוח שבעולם לא יוכל לשבור אותם יותר.

וזהו מה שאמר דוד המלך בתהלים (קלט, יב): "גם חושך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה". אחרי היותנו בתוך החושך הגדול והנורא של מצרים, אין שום חושך שיוכל להחשיך בעדנו, ומעתה כחשיכה כאורה, אין אצלנו שום חילוק בין חושך לאור.

חיסון כנגד המחלות הרוחניות

להבין יותר נביא לכך משל מהעולם החומרי: הן ידוע שכדי למנוע מחלה מן האדם בבחינת 'הקדמת רפואה למכה', מזריקים לו בעורו "חיסון" המורכב מנגיף או חיידק מומת או מוחלש באופן שהגוף עדיין יכול לסבלו, וחיסון זה מעורר את הגוף לייצר נוגדנים הנלחמים בנגיף או חיידק זה, ובבוא העת, כשיתחמק לגופו נגיף או חיידק אמיתי, עוד בטרם יספיק להתנחל בו, יקומו כנגדו נוגדנים אלו וישמידוהו. וזוהי הסיבה גם לכך שאלו שכבר חלו במחלה מסוימת שנוצרת על-ידי נגיף או חיידק, אינם יכולים לחלות בה שוב, כי גופם כבר יצר את הנוגדנים הנלחמים בנגיף או חיידק זה ומשמידים אותו בטרם הוא מתחיל לעורר שמות בגוף.

אף כאן, על-ידי שהכניס הקב"ה את בני ישראל למצרים, החליף את נשמתם בנשמות כאלו המוגנות מפני מחלות רוחניות – כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. על-ידי שהורדתי אותך למצרים והעליתי אותך משם, מעתה לא תדבקנה בך כל אותן מחלות שמקורן בקליפת מצרים.

עמלנו אלו הבנים

בשעה שאנו מספרים ביציאת מצרים אנו צריכים אפוא להסביר פנים מדוע אי-אפשר בשום אופן שבעולם להשפיל את רוחו של האיש היהודי. בזמנים הקשים ביותר שעברו על העם היהודי, כמו גם בתקופה זו שאינה זמן פשוט כלל, עמדו היהודים בקומה זקופה ולא נשברו ברוחם. וכל זה למה? מפני שהיהודי חי עם ההכרה שיש נצחיות ויש תחית המתים. ומתי רכש הכרה זו? הוי אומר, כשהקב"ה הורידו למצרים והעלה אותו משם.

וציוה אותנו הקב"ה שבזה הלילה אשר כיום יאיר, נדבר על כך, ודיבורים אלו יוסיפו תת כוח בלבנו להמשיך הלאה מחיל אל חיל בשמחה ובטוב לבב. ובכלל הציווי הוא לדבר על כך עם עמלנו אלו הבנים, ולהסביר להם כי סיפור יציאת מצרים אינו סיפור בעלמא, אלא אור גדול הוא, שכאשר קולטים אותו, הוא מאיר את הלב. אור זה משריש בנו האמונה כי גם בשעות הקשות ביותר, כאשר אנשים נופלים ארצה כפרי בשל ונרמה לכל כי העולם עומד להחרב, הקב"ה עומד מאחורי המנעול וקורא לנו באהבתו, ובבוא העת יושיענו ויוציאנו מאפלה לאורה.

על גאולתנו ועל פדות נפשינו

ומכאן נבוא לענין נוסף שכדאי מאוד להבהירו, והוא שכל הישועות, שהן בעצם גאולה מן הגלות הפרטית של האדם, באות לאדם על-ידי האמונה

שלו. וכן יצא מפורש מפי הרה"ק מליזענסק זיע"א: "אם רוצה אני להמשיך ישועה על האדם, אני פועל לעורר בו את האמונה". וכן אמר הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זיע"א: לא באתי לעולם כדי ליתן לאנשים פרנסה, אלא כדי להחדיר האמונה בלבם, ואולם כשבא אלי יהודי הזקוק לפרנסה, אני מייעץ לו להשאיר אצלי לשבת, ובמשך השבת אני משריש בו אמונה חזקה כל-כך עד שהוא זוכה לישועה על-ידי האמונה שלו.

וראוי לדעת שהאמונה באה אצל בני אדם שונים בכמה וכמה לבושים, ולכן תראה שאנשים עושים סגולות ונושעים, כי בעשיית הסגולות גלומה אמונת האיש בה' שיושיע אותו מצרתו בשביל הסגולות שהוא עושה. וכן עריכת סעודת הודיה קודם בו הישועה, היא לבוש לאמונה. ואפילו התפילה היא לבוש לאמונה, וכן כל המצוות לבושים הן לאמונה. וכן ההליכה אל הצדיק לבקש ישועה, נטועה באמונה, כי ההולך אל הצדיק מגלה דעתו שהוא מאמין שבכוח הצדיק תבוא לו הישועה מן השמים הגם שישנם מקטרגים המבקשים למנוע ממנו השפע.

אין גאולה בלי אמונה

ולאחר שידענו יסוד זה, שכל יציאה מן הגלות נעשית על-ידי האמונה, נבין מה דאיתא במכילתא (פרשת בשלח): "לא נגאלו ישראל ממצרים אלא בשכר האמונה, שנאמר (שמות ד, לא) ויאמן העם", כי בלעדי האמונה לא היו יכולים להגאל. והגם שכתוב בכל הספרים שהגאולה היתה על-ידי אתערותא דלעילא, והיא אשר השרישה בהם את האמונה, מכל מקום היו בני ישראל זקוקים תחילה לאתערותא דלתתא, כי אין במציאות שיזכה האדם לגאולה בלי אמונה.

ובספר "כד הקמח" לרבינו בחיי ז"ל כתוב: בזכות הבטחון נגאלו ישראל ממצרים, שכן אמרו במדרש תהלים (כב) 'אליך זעקו ונמלטו (ממצרים)', וכל כך למה? 'בך בטחו ולא בשו', הכל בזכות הבטחון.

והלום ראיתי להרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זיע"א שאמר, שכאשר השביע יוסף (בראשית נ, כה) את בני ישראל לאמור: "פקוד יפקוד אלוקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה", הפיח בלבם רוח של אמונה, כי הנה יבוא יום ויצאו מן הגלות הקשה, ואמונה זו היא אשר הכשירה אותם לקראת הגאולה.

טופח על מנת להטפוח

בליל האמונה, כאשר האדם יושב ומספר ביציאת מצרים, אין הדיבורים היוצאים מפיו כדיבורים בעלמא, אלא הם מאצילים עליו את אור האמונה כדי שיבוא להכרה יותר חזקה ויותר עמוקה ממה שהיתה לו עד כה. ועל כן על האדם לספר סיפור יציאת מצרים בהתלהבות גדולה ועצומה וברגשי אש קודש, כדי שאור האמונה באמת יאיר את לבו. וכבר אמרו הצדיקים על הפסוק "ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'", כי "וידעתם כי אני ה'" הוא תנאי בקיום מצות "ולמען תספר", כי רק אם תאמין באמת בסיפור יציאת מצרים ותספר אותו בהתלהבות כמי שטופח על מנת להטפית, רק אז תקיים את המצוה.

נמצאנו למדים, שכפי שבמצרים יצאו בני ישראל בזכות האמונה, כן בכל שנה ושנה, כאשר בני ישראל יוצאים ממצרים (וכפי שכתב האור החיים הקדוש בפרשת בלק על הפסוק "אל מוציאם ממצרים", שבכל שנה ושנה הקב"ה מוציא את בני ישראל ממצרים מחדש), דבר זה נעשה בזכות האמונה.

ופירושו של דבר, שהקב"ה מצוה אותם לספר ביציאת מצרים באופן כזה שיעורר בלבם ובלב בניהם את האמונה, והיינו שייספר להם גם סיפורים אישיים, ויראה להם באות ובמופת כיצד כל פעם שהאמין בה' הקב"ה הושיע אותו למעלה מדרך הטבע, ושגם אם בשעת מעשה הקב"ה לא מילא את מבוקשו, לא היה זה אלא לטובתו. ובעיקר יספר להם במתק שפתיים כי על-ידי האמונה זכה להדבק יותר בהשי"ת ולראותו עין בעין.

מקור סגולת ליל הפסח

הנה אנו רואים שליל פסח הוא לילה המסוגל לישועות, וכפי שיסדר הפייטן בפיוטו "אז רוב ניסים הפלאת בלילה", ומונה שם את נצחון אברהם אבינו על חמשת המלכים, ויעבור מרדכי וכן הלאה. ליהוי ידוע שסגולת זה הלילה איננה מפני שבו היתה יציאת מצרים, שהרי אנו רואים שכבר נעשו בו ניסים גדולים קודם יציאת מצרים. אלא סגולתו מפני שהאבות הקדושים האצילו בו את אור האמונה, ולמשל, כאשר אברהם אבינו הלך להלחם עם חמשת המלכים בציווי ה' מבלי להסתכל על מיעוט כוחו אל מול המלכים עם צבאותיהם האדירים, הרי זה רק מחמת האמונה הגדולה שבערה בקרבו, ובכך החדיר את הכוח בלילה זה, שמי שירצה להתחזק באמונה ויפעל לכך על-ידי שייספר ביציאת מצרים בהתלהבות, יהיה לו

לילה זה לבאר מים חיים להשקות את נפשו במימי האמונה וליתן לו נפש חדשה.

והאמת, שזה מה שנתן לבני ישראל במצרים את הכוח שתהיה להם אמונה אמיתית, והרי במכת חושך מתו רבים רבים מבני ישראל, וכשאמר להם הקב"ה לאחר מכן שעתיד להביא עוד מכה אחת, בה יהרוג את כל בכורות מצרים ובהם לא יפגע המשחית ובלבד שלא יצאו איש מפתח ביתו עד בוקר, היו זקוקים לאמונה שבאמת כן יהיה...

לילה זה הוא לילה הספוג באמונה, וכל הרוצה יבוא ויטול. הקב"ה מדבר אלינו ואומר: הזהרו שלילה זה לא ילך לאיבוד! אם תנעלו אותו כראוי, הוא יביא לכם גאולה פרטית, ומן הגאולה הפרטית תבוא לכם הגאולה הכללית. ספרו ביציאת מצרים עם אש בעצמותיכם באופן שאף פעם לא ישתכחו מן השומעים.

דרך חירות גם בהאי שתא

הן בני ישראל עוברים עכשיו תקופה לא קלה, והלב נקרע כאשר אנו רואים לנגד עינינו איך הקב"ה מקיים "בקרובי אקדש" ולוקח מאתנו צדיקים קדושים וטהורים. דבר זה מעורר פחד גדול אצל רבים, ומצד שני גורם לקרבת אלוקים גדולה מאוד אצל אלו שמתעוררים לתשובה. אך דבר זה צריך להיות כנגד עינינו, שתכלית כל גלות היא האמונה, וכל מה שהקב"ה מכניס אותנו לגלות, הוא כדי להוכיח לנו שגם מגלות זו הוא יכול להוציאנו. ועכ"פ זמן גדול הוא להשקיע באמונה, כך שאין במציאות שנחיה בתקופה זו ולא ניעשה לאנשים חדשים.

ומה נאמר ומה נדבר כאשר תקופה זו נפגשת בתקופת הפסח, והנה אנו נכנסים לליל הסדר בשברון לב והכנעה גדולה להשי"ת, הרי בוודאי נבוא מזה לאמונה גדולה ואיתנה כי ברגע אחד יהפוך ה' את האבל ליו"ט ותסתיים זאת הצרה.

ואע"פ שניכנס בשברון לב, עם כל זה נשב בהסבה דרך חירות, כי החירות והמרירות אינן סתירה בזה הלילה, כי מרוב האמונה בזה הלילה כי הנה הישועה קרובה לבוא, אנו מתמלאים שמחה גדולה כאילו כבר באה הישועה. וכבר כתב בן החתם סופר, שמטעם זה נפסק להלכה שאפילו עני שבישראל יושב בהסבה דרך חירות, כי הגם שהוא עני, מאמין הוא שכבר באה ישועתו ויושב ברוב שמחה כבן מלך.

יסודו זה של החתם סופר נכון לגבי כל מי שלבו נשבר מצער הכלל והפרט, ורואה את עצמו כעני שבישראל מרוב שברון לבבו עד שהוא שואל את עצמו מדוע אני יושב דרך חירות, והרי מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה. והתשובה שהוא משיב לעצמו היא, שהאמונה כי הקב"ה יושיע אותנו מצרתנו, היא המצדיקה אותנו לשבת גם היום דרך חירות ולומר את ההלל בשמחה גדולה ועצומה.